

LA PREMSA ESCRITA AL VENDRELL: UN NOU EXEMPLE D'INTENSITAT SOCIAL I CULTURAL

PERE FERRANDO I ROMEU

El present inventari, on s'han compendiat diferents treballs ja publicats i els fruits de la recerca a biblioteques i arxius particulars pel mateix autor, vol presentar-se, també, com una eina de treball per als estudiosos i investigadors que tinguin en la premsa escrita una font de notícies. Per aquest motiu, a més de les dades genèriques de cadascuna de les publicacions, s'hi fa constar el lloc on es troben exemplars de la publicació en qüestió.

Unes referències a les impremtes vendrellenques i una explicació de la metodologia emprada completen el present treball.

LA PREMSA ESCRITA AL VENDRELL: UN NOU EXEMPLE D'INTENSITAT SOCIAL I CULTURAL

INTRODUCCIÓ

D'entre els diferents aspectes de què es compon la vida social i cultural d'una població i que formen part d'allò que, genèricament, coneixem per comunicació, ens trobem amb la premsa escrita, gairebé l'únic mitjà en molts anys i a través del qual hom pot copsar l'evolució del món, d'una nació o d'una localitat.

La seva progressiva expansió propicia el que avui coneixem com la premsa comarcal: publicacions editades fora de les grans ciutats i amb un contingut majoritàriament localista, que donen cabuda a les inquietuds periodístiques, literàries i d'investigació dels seus habitants.

Diverses vegades, l'edició de qualsevol publicació és emprada per reflectir tant l'activitat com l'estat d'opinió d'un col·lectiu que forma part de la mateixa localitat; seria el cas dels diferents grups ideològics —que subtitulen les seves publicacions amb el nom d'«òrgans» —i de les associacions que editen butlletins per donar a conèixer les seves inquietuds. Tot plegat, en conjunt, és el reflex de la intensitat social d'una població.

No valorarem la importància de la premsa local al Vendrell comparant-la amb d'altres poblacions, però una detinguda lectura de l'inventari que hem fet ens pot donar una idea del seu arrelament entre els escassos

cinc mil habitants que comptava durant la major part del període comprès entre mitjans del segle passat i mitjans del present.

LES IMPRENTES

Un dels factors que possibilitaven la presència de publicacions periòdiques en una població era l'existència d'una impremta. Tot i que no era estrictament necessària, la seva ubicació possibilitava una major operativitat i contacte amb la realitat quotidiana de la vila.

Del primer periòdic local de què tenim constància, en sabem l'existència a través d'unes referències trobades al *Diario de Barcelona* del 25 de juliol del 1859 —que extreu del *Vendrellense* els actes de la Festa Major— i del 13 d'agost del mateix 1859 —quan fa un resum de la crònica publicada al mateix *Vendrellense* de la festivitat de Sant Salvador.

La presència d'una publicació local mena a pensar en la possibilitat que a la mateixa vila hi hagués establerta ja una impremta. Segons una informació que l'erudit i historiador vendrellenc Salvador Arroyo i Julivert ens ha facilitat,⁽¹⁾ podem comprovar que el programa de la Festa Major de Vilafranca precisament del mateix 1859, es va imprimir, segons consta al peu, a «Vendrell-Imp. de Magín Bertran-1859». Encara, de la mateixa impremta coneixem també, mercès a l'esmentat Arroyo, l'edició d'uns goigs a llaor de Ntra. Senyora del Remei de la parròquia del Montmell, quatre anys després; al seu peu consta: «Vendrell. Imp. de M. Bertran-1863.» La seva existència, doncs, queda prou documentada.

Magí Bertran i Romagosa, natural de Sitges anà a viure al Vendrell —a tenor dels llibres de la parròquia— pels volts del 1858 o el mateix 1859, quan neix el Magí, citat com a fill de «Magín Bertran impressor»; s'hi establí en un període de temps relativament curt, ja que la darrera dada d'aquesta família és la mort d'una filla el juliol del 1865. El *Vendrellense* deuria tenir, també, doncs, una curta existència.

Històricament, però, hem de destacar, per damunt de totes, la impremta familiar dels Ramon, des d'on els germans Jaume, Joan i Ramon desenvoluparen una veritable tasca literària, en el més ampli sentit de la paraula, donant a conèixer les seves creacions, fent-ne les corresponents edicions o mitjançant la diversitat de periòdics que als seus obradors es compongueren al llarg de diverses dècades.

Segons Josep Aixelà,⁽²⁾ «...en Jaume portà al Vendrell la impremta i *El Vendrellense*. En Joan (Ramon i Vidales) va publicar-hi el primer llibre fet al Vendrell l'any 1888, *Quadros del natural...*». Si bé no és certa la primera afirmació, com he pogut comprovar, l'aludida edició de *El Vendrellense* podria ésser la que sabem que existia el mateix 1888 i de la qual no s'ha localitzat cap exemplar. A partir del número 24 —del 28 de febrer del 1892—, el setmanari *El Demócrata* s'imprimí a la impremta dels germans Ramon, així com un nou *El Vendrellense*, considerat el successor de l'anterior, per citar-ne tan sols els primers d'una llarga llista de periòdics locals.

Amb anterioritat al 1888 aparegué *El Arco de Berá*, editat a la impremta Redondo i Xumetra de Barcelona. També els primers números de *El Demócrata* es feren fora del Vendrell: a Vilafranca i a Tarragona. Els primers números del setmanari *Renaixement* també sortiren de Vilafranca; des del número 54, l'abril del 1923 veiem l'aparició de la impremta Barnadas, situada llavors al número 2 de l'anomenat carrer Sant Sebastià —avui de la Muralla— i d'on sortiren d'altres publicacions com el contemporani *Vendrell* del 1952.

Modernament, les noves tecnologies situen la impressió en una concepció totalment diferent d'aquells tallers que esdevingueren, en la seva època, veritables centres aglutinadors de la vida social.

METODOLOGIA EMPRADA

En el present treball s'han conjuminat els estudis ja realitzats sobre el tema amb la recerca a les biblioteques i arxius particulars, juntament amb les referències extretes d'altres publicacions; s'ha constituït, així, una fitxa per a cadascuna de les publicacions de què tenim notícia. Sistemàticament, recollim totes les publicacions periòdiques —butlletins inclosos— des d'un principi i fins a la dècada dels anys 60; arribem als inicis dels 80 pel que fa a aquelles que tenen un caire genèric, excloent-ne tota la corrua de butlletins que, sortosament, han anat apareixent —i, també, desapareixent— progressivament en les darreres dues o tres dècades (com a exemples tenim els butlletins de la Lira Vendrellenca, dels castellers Nens del Vendrell, la diversitat d'incipients revistes aparegudes a les diferents escoles locals, el butlletí municipal *Plaça Vella* i, fins i tot, el *Full Informatiu* que edita setmanalment la parròquia).

L'inventari es clou amb el darrer número de l'*Informes Baix Penedès*, al maig del 1983, i que tanca una concepció de fer premsa local alhora que el mateix 1983 en neix una altra amb l'aparició de *El 3 de Vuit* i *La Fura*, de contingut i enfocaments ben diferents entre ells, però que guarden en comú la característica d'ésser dos mitjans professionals i intercomarcals —el Baix i l'Alt Penedès—. Des d'aleshores hem vist aparèixer noves propostes: el setmanari gratuït *Llampec* (1986-1988) i el *Diari del Baix Penedès*, que, des del maig del 1990 sortia conjuntament dins del *Diari de Vilanova* fins que, en l'actualitat, apareix independentment.

Les esmentades fitxes estan ordenades cronològicament d'acord amb la data de publicació del primer número o, en el seu defecte, de la data de la primera notícia per la qual se'n té coneixement. Cadascuna, l'hem dividida en els següents catorze apartats: A) **Subtítol**. B) **Primer número**. C) **Periodicitat**. D) **Llengua**. E) **Dimensions**. F) **Preu**. G) **Format**. H) **Redacció**. I) **Director**. J) **Impremta**. K) **Números editats**. L) **Darrer número**. M) **Consulta pública**. N) **Notes**.

L'INVENTARI

VENDRELLENSE. B) 1859. D) Castellà? J) Impremta Magín Bertran.- Vendrell. L) Amb anterioritat al 1865. N) *El Diario de Barcelona* del 25 de juliol del 1859 l'anomena: «Según el *Vendrellense* en los días 25, 26 y 27 de este mes tendrá lugar en la villa del Vendrell la fiesta de Santa Anna.» El mateix diari del dia 13 d'agost torna a citar-lo clarament, ara sense cap dubte que es tracta d'una publicació: «Leemos en *El Vendrellense* la festividad de S. Salvador...»

REVISTA DEL COLEGIO DE VENDRELL. A) «Órgano del Colegio.-Defensor de los intereses de la enseñanza». B) 1882. C) No consta cada quan surt.⁽³⁾ D) Castellà? E) 440 x 320 mm. G) Quatre pàgines. N) De les dues fonts de què tenim constància —(3) i (4)—, en la primera s'afirma que sortia el 1882 i en la segona que el primer número aparegué pel gener del 1883.

EL ARCO DE BERÁ. A) «Periódico de intereses comarcales, literatura, ciencias y artes.» B) 16 d'octubre del 1885. C) Setmanal. D) Bilingüe. E) 260 x 175. F) 10 rals el trimestre. G) Vuit pàgines a dues columnes. H) C/ Cases Noves, 20 baixos.

I) Manuel Toldrà. J) Redondo i Xumetra; Tallers, 51 de Barcelona. K) Sis. L) 29 de novembre del 1885. M) Arxiu Biblioteca Inglès - El Vendrell. N) Fou suspesa la seva publicació.

EL VENDRELLENSE. B) Gener del 1888. D) Castellà? N) La seva fins ara desconeguda existència⁽⁴⁾ queda confirmada tot llegint *La Comarca del Noya* de Sant Sadurní del dia 17 de juny el mateix 1888 quan diu que han rebut a la seva redacció un exemplar de *El Vendrellense*.

BOLETIN DE LA SOCIEDAD FOMENTO VENDRELLENSE Y DEL CAMPO DE DEMOSTRACIÓN AGRÍCOLA DE VENDRELL. B) Primera quinzena de setembre del 1890. C) Mensual. D) Castellà. N) Igualment que l'anterior, les dues fonts que coneixem —(3) i (4)— queden confirmades llegint, aquest cop, el diari tarragoní *El Pabellón Liberal* del 19 de setembre del 1890, on ens fa saber que han rebut el número 1 d'aquest butlletí.

EL DEMÓCRATA. A) «Semanario republicano de avisos, noticias y literatura». B) 20 de setembre del 1891. C) Setmanal. D) Bilingüe. E) 440 x 320 mm. F) Una cinquanta al trimestre. 3) Quatre pàgines a tres columnes. H) Montserrat, 2. J) M. Claret de Vilafranca. Des del número 3: Vidua i Fills de Tort de Tarragona. Des del 24 Ramon Germans. K) 52. L) 18 de setembre del 1892. M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Publicava una *hoja literaria* on hi havia composicions en català.⁽⁴⁾

EL VENDRELLENSE. A) «Semanario independiente». B) 2 d'octubre del 1892. C) Setmanal. D) Majoritàriament en castellà. E) 390 x 262 mm. F) Deu cèntims. G) Quatre pàgines a tres columnes. H) Germans Jaume, Joan i Ramon Ramon Vidales. J) Ramon Germans; carrer del Teatre, 18. K) 408. L) 22 de juliol del 1900. M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Aparegut quinze dies justos després del darrer número de *El Demócrata*, es pot considerar com la seva continuació.

LA ACTUALIDAD. B) 1894 N) No tenim cap altra notícia⁽³⁾ de l'existència d'aquesta publicació.

EL CAMPESINO. A) «Órgano de la Federación de Trabajadores Agrícolas de la Región Española». 9) Març del 1895. C) Quinzenal. E) Castellà. E) 440 x 320 mm. F) Una pesseta trimestre. G) Quatre pàgines. H) Comisión Pericial - Vendrell. M) A la Biblioteca Popular del Vendrell sols hi ha el núm. 23 del 15 de febrer del 1896. N) La seva existència, també la tenim documentada —(3) i (4)—.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE LA PAU, 10
40100 BERÀ (TARRAGONA)
TELÈFON 947 21 11 11
FAX 947 21 11 11

SEMANARIO REPUBLICANO DE AVISOS, NOTICIAS Y LITERATURA

SALEDRÀ FORTS LOS DOMINGOS

PREU DE L'EXEMPLAR
ENVIAT PER CORREU
PAGAR
Espanya 1.200 Ptas.
Estrangeria 1.500 Ptas.
Catalunya 1.100 Ptas.
Balears 1.000 Ptas.

NOTICIA

El dia 20 de setembre de 1891, a les 12 hores, es va celebrar a l'edifici de la casa de la Pau, a Berà, la segona reunió de la comissió de redacció i administració de la revista.

ADVERTENCIA

Hi ha gent a la ciutat que té un mal costum de no pagar el preu de la revista, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

La Administració.

Nuestros propósitos

Al apareixer de l'«Espanya», en el estat de la república, compta amb l'ajuda de la ciutadania, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

Viene la «Espanya» a donar un sacacigues a la vida de tota la ciutat, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

va sorgint de les pedregales fetgers la república, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

El dia 20 de setembre de 1891, a les 12 hores, es va celebrar a l'edifici de la casa de la Pau, a Berà, la segona reunió de la comissió de redacció i administració de la revista. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

Per tant, la «Espanya», a donar un sacacigues a la vida de tota la ciutat, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

No desentencem, no, però, dels nostres idees al personalisme, que ens veiem a tota la ciutat pública, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

Serà la «Espanya», a donar un sacacigues a la vida de tota la ciutat, i això és molt malament. Els que no paguen el preu de la revista, no podran rebre-la, i això és molt malament.

Una artística capçalera destaca de la portada de El Demócrata (20-9-1891 / 18-9-1892). Es tracta de la segona publicació local (després de El Arco de Berà) de la qual es guarden els exemplars.

LO VENDRELLENCH. A) «Setmanari comarcal del Baix Penedès».

B) 26 de juliol del 1900. (És la continuació de *El Vendrellense* aparegut la setmana següent al darrer número d'aquest i continuant amb la seva numeració; començà, doncs, amb el número 409). C) Setmanal. D) Català. E) 440 x 320 mm. F) Deu cèntims. G) Quatre pàgines a tres columnes. H) Carrer Teatre, 18. I) Ramon Ramon Vidales. J) Ramon Germans. K) 205. Inclouent-hi els 408 anteriors, el darrer publicat porta el número 613. L) 26 de juliol del 1904.) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Segons llegim el primer número, «*Lo Vendrellench* seguirà la mateixa línia de conducta que ha vingut seguint *El Vendrellense* durant los nou anys que ha portat de vida periodística.»

LA PROTECCIÓN AGRARIA. A) «Órgano de la Cámara Agrícola

de Vendrell y su Comarca». B) Una primera font⁽⁴⁾ el situa cap al 1902; una segona⁽³⁾ concreta l'any 1901. C) Quinzenal. D) Castellà? E) 220 x 160 mm. G) 16 pàgines i coberta.

BOLSA DE LA PROPIEDAD INMOBILIARIA DE VENDRELL. A)

«Revista mensual de agricultura, dedicada al fomento de la propiedad inmueble del Principado Catalán». B) Agost del 1903. C) Mensual. D) Castellà. E) 320 s 220 mm. G) Quatre pàgines a dues columnes. H) Notaria del D. Victoriano Santamaria, Sant Magí, 38 1r. J) Ramon Hermanos y Sobrino. L) El 1907 encara sortia.⁽⁵⁾ M) Biblioteca Provincial de Tarragona. N) Més tard passa a anomenar-se *BOLSA DE LA PROPIEDAD INMOBILIARIA DE CATALUÑA*.⁽⁴⁾

LA COMARCA DE VENDRELL. A) «Semanario ilustrado, inde-

pendiente, de avisos y noticias». B) 1 d'octubre del 1904. C) Setmanal. D) Castellà. E) 440 x 320 mm. F) 1,50 trimestre. G) Quatre pàgines. H) C/ Alt, 11. I) Valentí Carné. K) 199. L) 27 de juny del 1908. M) Arxiu Biblioteca Inglès - El Vendrell.

NOVA LLEVOR. A) «Setmanari autonomista». B) 7 de desembre

del 1905. C) Setmanal. D) Català. E) 320 x 220 mm. F) Quinze cèntims. G) Vuit pàgines a dues columnes. H) Teatre, 18. J) Ramon Germans i Nebot. K) Tres. L) 23 de desembre del 1905. N) «És, en certa manera, el continuador de *El Vendrellense*, però també ho és de *Nova Llevor*, que sortia a Igualada, adscrit al federalisme.»⁽⁵⁾

SEMBRA. A) «Setmanari autonomista». B) 30 de desembre del

1905. C) Setmanal. D) Català. E) 312 x 220 mm. F) 15 cèntims. G) Vuit

pàgines a dues columnes. H) Teatre, 18. J) Ramon Germans i Nebot. L) «No sabem si va durar gaire, però creiem que no passaria dels primers mesos de 1906».⁽⁵⁾ N) «És (...) la continuació de *Nova Llevor*, suspès una setmana abans.»⁽⁵⁾

EL BAIX PANADÉS. A) «Setmanari autonomista». Des del juliol del 1916: «Setmanari autonomista republicà». Des del número 858 «Setmanari Nacionalista». Des del número 914: sense subtítol. B) 31 de març del 1906. C) Setmanal. D) Català. E) 440 x 320 mm. F) Deu cèntims. G) Quatre pàgines a tres columnes. Des del 1919: quatre pàgines a quatre columnes. H) Plaça Pi i Margall, 2. Des del juliol del 1916: «Centre Republicà Autonomista». I) Ramon Ramon Vidales, Joan Ferret Navarro, Ferran Rossell i Jané i Josep Ramon. J) Ramon Germans i Nebot. Des de l'any 1919: Impremta Ramon. K) 1.626. L) 19 de juny del 1937. M) Fins al 1935: Biblioteca Popular del Vendrell. N) La publicació de més durada de la història local «El número 1.608 (del sis de febrer del 1937) fou incautat i aparegué com a òrgan del moment polític que aleshores es vivia.»⁽⁷⁾

EL VENDRELLENSE (2a ÈPOCA). A) ««Órgano de la Coalición de las Derechas del Distrito de Vendrell»». B) 2 de juliol el 1910. C) Setmanal. D) Bilingüe. E) 440 x 320 mm. F) Una pesseta trimestre. G) Quatre pàgines a quatre columnes. H) Carrer Alt, 11 - Baixada, 4. I) Josep Olivé. J) «De *El Vendrellense*». K) 631? L) 31 de maig del 1924? M) Biblioteca Provincial de Tarragona: del núm. 3 (16-7-1910) al 631 (31-5-1924) mancant-hi números. Biblioteca Popular del Vendrell: del núm. 454 (8-1-1921) al 609 (29-12-1923). Arxiu Biblioteca Inglès - El Vendrell: del núm. 1 fins tot el primer any. N) Proposat com una nova continuació del seu antecessor del mateix nom (la llegenda «2a època» ho reflecteix) inicia la seva vida amb numeració nova, a diferència de l'altra continuador *Lo Vendrellench*, que, com hem vist, ho va fer seguint la numeració.

VIDA. A) «Revista mensual portaveu del Orfeó del Vendrell». B) Novembre del 1910. C) Mensual. D) Català. E) 235 x 190 mm. F) Quinze cèntims. G) 16 o 18 pàgines i cobertes. H) Jaume Ramon, 17. J) Ramon Germans i Nebot, plaça Pi i Margall, 2. K) 12. L) Desembre del 1911. M) Biblioteca Popular del Vendrell.

BOLETÍN DE LA CÁMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA. B) 1914. N) Res més no sabem de la relació d'aquest butlletí⁽⁹⁾ amb la nostra vila.

EL MUNDO. A) «Diario independiente». B) 10 d'abril del 1915. D) Castellà. E) 220 x 150 mm. F) 5 cèntims. G) Quatre pàgines. M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Tan sols en sabem l'existència per un únic exemplar que es conserva a l'esmentada biblioteca.

LA GRALLA. A) «Setmanari nacionalista». B) 5 de gener del 1922. C) Setmanal. D) Català. E) 355 x 255 mm. F) Deu cèntims. G) Quatre pàgines a tres columnes. H) Centre Nacionalista. I) Joan Toldrà. J) Ramon. K) 8? L) 23 de febrer del 1922? M) Biblioteca Popular del Vendrell.

RENAIXEMENT. A) «Setmanari republicà autonomista. Portaveu de les Esquerreres del districte del Vendrell». B) 8 d'abril del 1922. C) Setmanal. D) Català. E) 322 x 225 mm. F) Dues pessetes trimestre. G) Vuit pàgines a dues columnes i cobertes. H) Mar, 5 pral. I) Francesc Rossetti. J) Claret de Vilafranca. Des del número 54 imprès per Barnadas; Sant Sebastià, 2. K) 76. L) 15 de setembre del 1923. M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) El darrer número sortí l'endemà del cop d'estat de Primo de Rivera.

NATURA. A) «Revista literaria agrícola i de informació. Defensora dels interessos generals del districte de Vendrell». B) 27 d'octubre del 1923. C) Setmanal. D) Català. E) 320 x 220 mm. F) Vint-i-cinc cèntims. G) Vuit pàgines a dues columnes i cobertes. H) Mar, 5. I) Joan Angrill. J) Ramon, Passeig del 4 de Març. K) 16. L) 9 de febrer del 1924. M) Biblioteca Popular del Vendrell.

PENADÈS DEPORTIU. A) «Revista d'informació d'esport de l'Alt i Baix Penedès». B) 19 d'abril del 1924. C) Setmanal. D) Català. E) 325 x 225 mm. F) Vint-i-cinc cèntims. G) Vuit pàgines a dues columnes. Il·lustrat. H) Dr. Robert, 51. I) Antoni Montserrat. J) Barnadas; Sant Sebastià, 2. També Ramon, Passeig de Mars, 6. K) 200. L) 23 de febrer del 1928. M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Al mes següent del darrer número va canviar de nom pel de *Catalunya Esportiva* començant, també, la numeració.

MARIMONTANYA. A) «Revista setmanal catalana i castellana del Vendrell i sa comarca». B) 1 de maig del 1926. C) Setmanal. D) Bilingüe. E) 280 x 210. F) 1,75 ptes. trimestre. G) Vuit pàgines. H) Sant Sebastià, 2. K) 35?. L) 25 de desembre del 1926? M) Biblioteca Popular del Vendrell.

CATALUNYA ESPORTIVA. A) «Abans Penades Deportiü. Revista d'informació i propaganda deportiva.» B) 2 de març del 1928. C) Setmanal. D) Bilingüe, amb predomini del català. E) 320 x 220 mm. G) Dotze pàgines a dues columnes. H) Dr. Robert, 51. J) Gràfiques Forés; August, 11. K) 59? L) 11 d'abril del 1929? M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) És el continuador de *Penadès Deportiü*, amb el mateix equip de col·laboradors.

PATRIA Y SPORTS. A) «Revista de Información patriótica y deportiva». B) 20 d'abril del 1929. C) Setmanal. D) Castellà. E) 310 x 205 mm. G) Dotze pàgines. H) C/ Dr. Robert, 51. K) 27? L) 14 de desembre del 1929? M) Biblioteca Popular del Vendrell. N) Tant per les seves característiques com pel fet que apareix la setmana següent del darrer número conegut de *Catalunya Esportiva*, sembla ésser la continuació d'aquest.

LA COMARCA DE VENDRELL. A) «Semanario órgano de la Unión Patriótica de Vendrell». B) 20 de juny del 1929. C) Setmanal. D) Castellà. E) 440 x 320 mm. F) 1,50 ptes. trimestre. G) Sis pàgines a tres columnes. H) Àngel Guimerà, 6. J) Artes Gráficas Barnadas. K) 39. L) 13 de març del 1930. M) Biblioteca Popular del Vendrell.

TEMPS NOUS. A) «Setmanari portaveu de les aspiracions del poble». B) 8 de novembre del 1930. C) Setmanari. D) Català. E) 325 x 225 mm. G) Vuit pàgines a dues columnes. H) Jaume Ramon, 4. J) A.G. Barnadas. K) 51. L) 23 de juliol del 1932. M) Biblioteca Popular del Vendrell: fins al núm. 39.

LA VEUE DE LA COMARCA. B) 21 de febrer del 1931. C) Setmanal. D) Català. E) 450 x 330 mm. F) 1,50 ptes. trimestre. G) Quatre pàgines a cinc columnes. H) Àngel Guimerà, 6. K) «Poca durada».⁽⁵⁾ Se'n coneixen 14. L) El darrer conegut és del 2 de maig del 1931. M) Biblioteca Popular del Vendrell: els 14 números. N) «Setmanari monàrquic català, de tipus electoral».⁽⁵⁾

LA FORNAL. A) «Òrgan d'Esquerra Republicana de Catalunya del Baix Penedès». B) Abril del 1934. C) Quinzenal. D) Català. E) 442 x 322 mm. F) Quinze cèntims. G) Quatre pàgines a tres columnes. H) «Centre Republicà Autonomista». J) A.G. Barnadas; F. Galan, 2. K) 5. L) 14 de juliol del 1934.

ACCIÓN CATÓLICA. A) «Suplemento de la hoja parroquial». B) 22 de juny del 1941. C) Mensual. D) Castellà. E) 320 x 220 mm. G) Vuit

pàgines. I) Josep Duran, Pbre. Ecònom Arxiprest. J) Ramon - Vendrell. K) 55. L) Febrer-març del 1946. M) Arxiu Biblioteca Inglès - El Vendrell. N) Publicació religiosa, suplement del full parroquial.

FILATELO. B) Febrer del 1950. C) Primerament fou mensual, per anar-se espaïant progressivament. D) Castellà en un principi anant-se introduint el català en les darreres èpoques. E) 240 x 170 mm. G) Quatre pàgines. I) Francesc Constantí Jové. J) Barnadas - el Vendrell. En la darrera època, fotocopiat. K) En una primera època arriba al 160 el juny-setembre del 1965. El 1979 s'inicia una tercera època amb un nombre variable d'edicions per any que arriba al número 31 el juny del 1985. M) Arxiu Aymerich-Torres de Vilafranca del Penedès. N) Editat pel «Círculo Filatélico de Vendrell» com a butlletí intern de l'entitat, tant la seva qualitat d'edició dels primers anys com la seva llarga vida són dignes de destacar.

VENDRELL. A) «Portavoz Católico de la Villa». B) 5 d'abril del 1952. C) Quinzenal. D) Castellà. E) 340 x 240 mm. F) Cinc pessetes dos mesos. G) Quatre pàgines. H) Jaume Ramon, 1. J) Artes Gráficas Barnadas. K) 348? L) Desembre del 1967? M) Biblioteca Popular del Vendrell.

REEIXIR. B) 1963. D) Gairebé tot en català. J) Ciclostilat. N) Era el portaveu del Club de Joves de la vila.

BAIX PENEDES. A) «Periódico de información Local y Comarcal». B) 16 de setembre del 1967. C) Quinzenal. D) Castellà. E) 345 x 240 mm. F) Set pessetes. G) Vuit pàgines. I) Joan Casellas Font. Editor: Josep M Poblet Fortuny. J) Artes Gráficas Rabassa (Reus). K) 178. L) 1 de desembre del 1975. M) Biblioteca Popular del Vendrell.

INFORMES BAIX PENEDES. B) 9 de febrer del 1978. C) Setmanal. D) Català. E) 330 x 230 mm. F) Vint pessetes. G) Vuit pàgines a quatre columnes. H) Nord- Edifici «Sindical». I) Josep Bayerri Raga. K) 271. L) 4 de maig del 1983. M) Biblioteca Popular del Vendrell.

A tota aquesta llista de publicacions, n'hi afegim, encara, una altra. Es tracta de **LA RENAIXENSA** (1897), l'únic diari editat al Vendrell, malgrat que la seva aparició a la capital del Baix Penedès fou circumstancial. «Es tractava del mateix periòdic, fundat a Barcelona l'any 1871, el qual, per raó de les persecucions de què era objecte per les autoritats de la ciutat comtal i particularment el governador civil de Barcelona, senyor Hinojosa, va ésser traslladat pel seu director, Pere Aldavert, a Reus, on també fou suspès, i llavors passa a ésser editat al Vendrell.»⁽⁶⁾

informes

BAIX PENEDES

D'ous, 9 Febrer 1978 * núms. 1 i 2 * Editor-Director Josep Bayarri Raga * 20 pàgines

EDITORIAL

Per fi al carrer

En aquest difícil moment de crisi econòmica, canvi polític, en el que estem intentant consolidar la democràcia: acaparada i marcada per aquests anys de Franquisme, amb tot el que suposa per generacions senceres, em pregunto, que avui més que mai era necessari aquest setmanari, que neix amb la voluntat de ser una tribuna d'informació i de debat obert i a l'abast de tothom, perquè tots els que vivim al Baix Penedès, independentment de si per la nostra situació social tenim més o menys "cultura", hi col·laborem i hi diguem la nostra. I d'aquesta manera poguem incidir en el nostre futur col·lectiu.

Volem que sigui obert i utilitzant per tothom, doncs la llibertat d'expressió és l'eina més útil per arribar a solucions òptimes; però principalment per la majoria del poble que fins ara ha estat marginada dels llocs d'opinió i decisió. Per això moltes vegades la veu pública alternativa s'haurà de multiplicar, però la nostra decisió es ferma aquest setmanari és de tothom. Creiem que la informació puntual i honesta és l'arma més eficaç per acabar amb privilegis, corrupcions, i sectarismes intencionalment desestabilitzadors.

Volem incidir preferentment a esbolicar tota la informació possible dels organismes públics, tan necessària d'una ètica fiscalització popular, en fi, volem que tota alguna partícipe en aquesta lluita per millorar les condicions de vida a la nostra comarca.

Sortim al carrer sense serres, però amb l'esperança i la certesa de què quan a calgut, necessitem el poble de Catalunya en sabui fer allò que calia.

I ara és, hora.

La Comissió Democràtica Municipal

La redacció dels Informes ha creat que és el primer número sobre la creació i les activitats de la Comissió Democràtica Municipal que està integrada, com més endavant veurem per la major part de les forces polítiques i culturals del Vendrell. Com que fins ara no existia cap organisme que representés aquestes diverses tendències, ens hem plantejat informar sobre la creació d'aquesta Comissió, per mitjà de revista mensual, que farem per una trentena de pàgines la constitució de dita Comissió, per explicar després quina ha estat les seves últimes activitats.

El dia 15 de juny de l'any passat es celebrà al Vendrell la primera reunió de la Comissió Democràtica Municipal, després de la seva constitució el 1976. En aquesta reunió, el Partit Socialista (P.S.C.), seguit de Convergència Democràtica (C.D.C.), de la Unió del Centre Democràtic (U.C.D.), i del Partit Socialista Unificat (P.S.U.C.).

Al cap de pocs dies l'Ajuntament amb en Simó Recasens d'Alcalde i l'entesa restà de la creació de la Comissió Democràtica Municipal, que fins ara ha estat integrada al P.S.C. i a la C.D.C.

La Comissió dels seus càrrecs per tal de que pugui constituir una Gestió.

Les forces polítiques participants a les eleccions, exceptuant l'Aliança Popular que segons diu "encara no estan organitzats", i juntament amb els partits democràtics que no van poder votar a les eleccions perquè eren encara ilegals (el Partit Carlí (P.C.), i el Moviment Comunista (M.C.C.) estaven per primera vegada després de les eleccions, la gestió municipal per una trentena de propostes d'Ajuntament per l'U.R.

El P.S.C., el P.C.C. i el M.C.C. són partidaris de crear la gestió, mentre la C.D.C. i el P.S.U.C. se declaren per la Comissió. S'observa que la idea de la creació d'aquesta Comissió, que representa la primera alternativa, s'escollí la segona i es començà les negociacions per tal de constituir aquesta Comissió amb la incorporació de les Centres Sindicals i dels temps democràtics que hi demanin.

Després de diverses reunions en les quals, però, encara els representants de la U.C.D. hi assistí el Sr. Ferrer, Alcalde de la Barba de Penedès (1), se'n

redactà el document constitutiu que entre altres coses diu:

Reunus al Vendrell els partits: C.D.C., M.C.C., P.C.C., P.S.C., U.C.D. i l'Unió de Noies del Baix Penedès i la Unió de Joves.

I constatant que després de les eleccions del passat 15 de juny, les forces democràtiques obtingueren a la Vila una clara majoria dels sufragis i que per tant l'actual Ajuntament no representa la voluntat popular, acordem de constituir en l'any 1976 Supersignatura de Gestió Municipal. Així doncs, demanem al Consell de la seva permanència fins a les eleccions municipals i a, consecutament de la seva Supersignatura. Reclamem la immediata celebració d'eleccions municipals, ja mes avant, possible, però sempre dins d'aquest any. Acordem amb una nova U.C.D. Municipal en el marc dels Principis de les Institucions de l'Estatut de 1955.

Les atribucions de la Comissió Supersignatura, en relació a l'Ajuntament, seran les següents:

1. Aconseguir de l'Ajuntament la informació necessària de la seva gestió, del patrimoni i de les finances.
2. Controlar la gestió, per tal d'impedir que l'Ajuntament hipotecar el futur de la Vila.
3. Responer les resolucions que la Comissió escaigui necessàries per millor desenvolupament del nostre municipi.
4. Conculcar les resolucions de la Comissió Supersignatura a la Vila i que aquestes siguin públiques.
5. El conjunt d'aquestes atribucions seran exercides al Consell Municipal per tal de representar al ciutadà.
6. La Comissió Supersignatura es dissoldrà si via abans de les eleccions municipals.

Cada partit té per objectiu de realitzar la política municipal d'acord amb les seves posicions. En la resta de temes, l'Ajuntament mantindrà que hi ha pràctica a dir el ciutadà i no el poder, també dels regents locals.

— L'Ajuntament de Vendrell 2

Festa Recuperada Festa de Sant Antoni d'Abat

— Dimecres 22 de gener, després de "l'any de neig", es celebrava una festa recuperada, on es va reunir un grup de persones, alguns dels quals eren amants de la cavalcada, per organitzar la festa dels TRES TOMES dedicada a Sant Antoni d'Abat.

Se'n va fer un gran èxit i la participació d'un gran nombre de socis i simpatitzants va donar un gran moment a la festa.

Després de la celebració de la festa, la majoria de cavalcades que hi ha participat, com es pot veure en les fotografies, han estat cancel·lades.

Encara que a l'any, molt variat i anhelat, no hi va aconseguir fer-ho, la festa va resultar molt popular i molt bona. Felicitats als organitzadors, i a tots els que van participar-hi.

Amb la desaparició dels Informes Baix Penedès (9-2-1978 / 4-5-1983) es posà fi a tota una manera de fer premsa local.

Amb el canvi de governador, senyor Larroca, que va desfer «ab bon sentit, la obra d'arbitrarietat del senyor Hinojosa»⁽⁶⁾ s'acabava un episodi periodístic qualificat de «famós en els annals de la premsa barcelonina» que «fa que el Vendrell pugui enorgullir-se d'haver publicat un diari en català l'any 1897.»⁽⁵⁾

Vegem-ne les dades: A) *Diari de Catalunya*. B) 18 d'abril del 1897 C) Diari. D) Català. E) 195 x 122 mm. F) Deu cèntims. H) Direcció i redacció: Teatro, 18. Administració: Xuclà, 13 (Barcelona). I) Pere Aldavert. J) Impr. Ramon germans. K) 153. L) 27 d'octubre del 1897. M) Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú (menys els núms. 164 i 166).

CONCLOENT

Hem repassat un total de trenta-vuit periòdics, una xifra significativa en una vila qualificada a propòsit del tema «de gran vitalitat política i intel·lectual».⁽⁴⁾

A partir del present inventari es poden fer diverses lectures i anàlisis sobre la premsa local al Vendrell. D'una ullada ens adonem, per exemple, que bona part de les publicacions tenen una durada curta-mitjana, sobresortint entre totes el setmanari *Baix Penedès* present des del 1906 fins al 1937 ininterrompudament. També veiem com predominen els setmanaris: un total de vint; cinc quinzenals, cinc mensuals, un diari i set sense especificar.

Amb més profunditat, hom podria fer-ne un estudi relacionant les ideologies de bona part de la premsa amb el moment social i polític de la seva aparició, tot valorant la intensitat dels dos aspectes (major nombre de publicacions en moments determinats de la història); etc. però, probablement, tot plegat donaria per fer un altre treball; a més que defuig del propòsit del present.

Sí que creiem que aquest inventari podrà ésser una eina de treball per als estudiosos i investigadors que recerquin dades del Vendrell —i del Baix Penedès— de qualsevol dels anys en què s'ha trobat alguna publicació. Per aquest motiu hem inclòs en cadascuna de les fitxes (l'apartat M), on s'especifica el lloc on es conserven exemplars per consultar. Són un total de 25 periòdics localitzables totalment o parcial-

ment amb un volum qualitatiu —la major part de les publicacions que no han estat localitzades són butlletins i altres publicacions de poca durada i de contingut molt específic prou important i representatiu.

NOTES I BIBLIOGRAFIA

- (1) *Quaderns d'Acció*, vol. II, 1930 - Vilafranca del Penedès.
 - (2) «Ramon Ramon i Vidales, un sainer del Penedès», de Manuel Bofarull i Terrades, *Miscel·lània Penedesenca* 1989, pàg. 393.
 - (3) *Prensa de Catalunya*. Lluís Bertran i Pijoan. Barcelona 1931. Ajuntament de Barcelona.
 - (4) «El periodismo en Tarragona. Ensayo histórico bibliográfico». Luis del Arco. *Boletín Arqueológico*, núm. 21, del 1908.
 - (5) *Historia de la prensa catalana*. Joan Torrent / Rafael Tassis. Ed. Bruguera 1966. Vol. II.
 - (6) *Prensa de Tarragona y provincia conservada en la biblioteca provincial de Tarragona (1897-1936). Inventario*. Universitas Tarraconensis. Dir. Geografía e Historia, Dep. Arqueología. Tarragona 1979/80. Javier Herrera Navarro.
 - (7) *Baix Penedès*. «De l'història» de Josep M^è Inglès Rafecas, núm. 1 del 16 de setembre del 1967.
 - (8) *Bibliografia catalana (premsa)*, vol. II. Joan Givanel i Mas. Institució Patxot. Barcelona, 1937.
- *La premsa republicana*. J. B. Culla, Àngel Duarte. Diputació de Barcelona / Col·legi de Periodistes de Catalunya - 1990.
 - Arxiu Biblioteca Inglès - El Vendrell.
 - Arxiu Aymerich - Torres de Vilafranca del Penedès.
 - Arxiu Salvador Arroyo i Julivert - El Vendrell.